

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 30205 2500 GE Den Haag

Universiteit Maastricht
[REDACTED]
Postbus 616
6200MD MAASTRICHT

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

www.duo.nl/zakelijk/oneens-met-duo

Contactpersoon

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Onze referentie

BC2300569/2

Uw referentie

20231108/1/EF/QTKZVR2

Zaaknummer

BC2300569

Datum **12 AUG. 2024**
Betreft Beslissing op bezwaar

Geacht bestuur,

Bij brief van 29 juni 2023 hebt u, samen met de Radboud Universiteit, mij het voornemen voorgelegd om de wo-masteropleiding Crop Biotechnology and Engineering als bekostigde opleiding te verzorgen in Venlo.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) heeft mij bij brief van 11 september 2023 negatief geadviseerd over uw verzoek.

Bij besluit van 29 september 2023, kenmerk 41280556, heb ik op grond van het bepaalde in artikel 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) alsmede de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: de Regeling) besloten niet in te stemmen met uw voornemen, onder verwijzing naar het negatieve advies van de CDHO.

Bij brief van 8 november 2023, aangevuld bij brief van 5 december 2023, hebt u, mede namens de Radboud Universiteit, bezwaar gemaakt tegen mijn besluit.

Bij brief van 8 februari 2024 heeft Wageningen University (als belanghebbende bij het bestreden besluit) gereageerd op uw bezwaarschrift. Bij e-mail van 15 februari 2024 heb ik u deze reactie toegezonden.

Op 23 februari 2024 hebt u uw bezwaren mondeling toegelicht. Tijdens de hoorzitting waren namens Maastricht University aanwezig [REDACTED]. Namens de Radboud Universiteit waren [REDACTED] aanwezig. Namens Wageningen University waren aanwezig [REDACTED]. De ambtelijke hoorcommissie bestond uit [REDACTED].

Mede naar aanleiding van de aanvullende informatie die u in bezwaar hebt aangevoerd, heb ik de CDHO bij brief van 5 maart 2024 om een aanvullend advies gevraagd.

De CDHO heeft op 8 maart 2024 een aanvullend advies uitgebracht.

Bij e-mail van 15 maart 2024 heb ik u en Wageningen University het nader advies toegezonden en partijen in de gelegenheid gesteld daarop te reageren.

Bij e-mail van 20 maart 2024 heeft Wageningen University laten weten geen nadere opmerkingen te hebben naar aanleiding van het aanvullende advies van de CDHO.

Bij brief van 4 april 2024 hebt u gereageerd op het nader advies van de CDHO. Op haar beurt heeft Wageningen University bij brief van 17 mei 2024 gereageerd op uw brief van 4 april 2024.

Naar aanleiding van voormelde reacties heb ik de CDHO bij brief van 18 juni 2024 nog enkele vragen voorgelegd en haar verzocht om een aanvullend advies.

Bij brief van 19 juni 2024 heeft de CDHO een tweede, aanvullend advies uitgebracht. Bij e-mail van 24 juni 2024 heb ik ook dit aanvullend advies aan u en Wageningen University gezonden met het verzoek daarop desgewenst binnen twee weken te reageren.

Bij e-mail van 4 juli 2024 hebt u mij laten weten zich te kunnen vinden in het tweede aanvullend advies van de CDHO.

Bij e-mail van 5 juli 2024 zond Wageningen University mij haar reactie op het tweede aanvullend CDHO-advies.

Met deze brief wordt op uw bezwaar beslist.

Besluit

Ik verklaar uw bezwaar gegrond, onder verwijzing naar de adviezen van de CDHO d.d. 8 maart en 19 juni 2024. Voor de onderbouwing van dit besluit verwijs ik u naar voormelde adviezen en onderstaande overwegingen.

Bekostiging

Dit betekent dat ik, gelet op het bepaalde in de WHW en in de Regeling, heb besloten in te stemmen met uw voornemen om de wo-masteropleiding Crop Biotechnology and Engineering als bekostigde opleiding te verzorgen in Venlo.

Op grond van artikel 6.2, derde lid, WHW beperk ik mijn instemming tot de door u aangevraagde voltijdse variant van de opleiding.

Rio-indeling

Daarnaast heb ik besloten dat de wo-masteropleiding Crop Biotechnology and Engineering in de Registratie instellingen en opleidingen (Rio, voorheen Croho) wordt ingedeeld in het onderdeel Landbouw en Natuurlijke Omgeving.

Registratie ISCED-rubriek

Tevens heb ik besloten de wo-masteropleiding Crop Biotechnology and Engineering te laten registreren in de ISCED-rubriek 81102 (planten-, groente- en fruitteelt).

Wettelijk kader

Op grond van artikel 6.2, eerste lid, van de WHW moet een instellingsbestuur het voornemen tot het verzorgen van een nieuwe opleiding ter instemming aan mij voorleggen met het oog op de beoordeling van een doelmatig onderwijsaanbod en de beoordeling van een doelmatige taakverdeling tussen de instellingen, gelet op het geheel van de voorzieningen op het gebied van het hoger onderwijs.

Op grond van artikel 6.2, tweede lid, van de WHW kan ik me bij de beoordeling van het voornemen, bedoeld in het eerste lid, laten bijstaan door een adviescommissie.

Bij besluit van 29 juni 2009 (Stcrt. 2009 nr. 117) heb ik daarom de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ingesteld.

Op grond van artikel 6.2, derde lid, van de WHW kan ik mijn instemming voor het verzorgen van een nieuwe opleiding beperken tot het verzorgen van een voltijdse, deeltijdse of duale opleiding.

Op grond van artikel 6.2, vierde lid, van de WHW kunnen bij ministeriële regeling nadere eisen worden gesteld aan de aanvraag om instemming als bedoeld in het eerste lid.

In de Regeling (Stcrt. 2018 nr. 35628) zijn nadere eisen aan de aanvraag om instemming gesteld.

In artikel 4, eerste lid, van de Regeling is – kort gezegd – bepaald dat ik instem met een voornemen tot het verzorgen van een nieuwe opleiding indien het instellingsbestuur heeft aangetoond dat er een behoefte bestaat aan de opleiding (criterium a) en dat in de behoefte niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien (criterium b).

Op grond van artikel 4, tweede lid, van de Regeling geldt dat, indien het voornemen past bij het profiel van de instelling, zoals beschreven in een erkend sectorplan, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium b, uit het eerste lid, tenzij naar mijn oordeel ruimschoots voldoende vergelijkbare opleidingen worden aangeboden om in de behoefte te voorzien.

Voorts is in artikel 6.2, eerste lid, van de WHW juncto artikel 7.17, derde lid, van de WHW bepaald dat voorafgaand aan het nemen van een instemmingsbesluit de daarvoor in aanmerking komende instellingen in de gelegenheid worden gesteld hun zienswijze te geven op de aanvraag.

Overwegingen ten aanzien van uw bezwaarschrift

In het advies dat ten grondslag ligt aan het bestreden besluit heeft de CDHO – kort gezegd – overwogen dat de start van de voorgenomen opleiding niet voldoet aan niet voldoet aan criterium a en b, genoemd in artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Wat betreft criterium a concludeerde de CDHO dat u weliswaar hebt aangetoond dat de

beoogde opleiding aansluit op een maatschappelijke en een wetenschappelijke behoefte, maar dat u niet hebt aangetoond dat de opleiding aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. Omdat de arbeidsmarktbehoefte niet was aangetoond, oordeelde de CDHO tevens negatief over criterium b, dat wil zeggen dat er naar haar oordeel geen ruimte was om de voorgenomen opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

In het bezwaarschrift en tijdens de hoorzitting hebt u een aantal bezwaren naar voren gebracht tegen de wijze waarop de CDHO de door u in de aanvraag gegeven (kwantitatieve en kwalitatieve) onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte heeft beoordeeld. U hebt mij tevens nieuwe informatie uit additioneel arbeidsmarktonderzoek en ondersteuningsverklaringen vanuit het werkveld toegezonden.

In het kader van de volledige heroverweging in bezwaar heb ik de CDHO gevraagd de nieuwe informatie uit uw additionele arbeidsmarktonderzoek alsmede de ondersteuningsverklaringen te beoordelen. Daarbij heb ik de CDHO tevens gevraagd een nadere toelichting op haar advies van 11 september 2023 te geven, in het licht van de door u naar voren gebrachte argumenten omtrent:

- de door de CDHO toegepaste weging en interpretatie van de AIS-gegevens;
- het oordeel van de CDHO over de bij uw aanvraag gevoegde ingediende vacatureanalyses;
- het door de CDHO toegekende gewicht aan de bij uw aanvraag overgelegde adhesiebetuigingen vanuit het werkveld;
- de transparantie van het beoordelingsproces;
- het landelijk afstemmingsoverleg en uw beroep op het *sectorplan Bèta II, Voor een sterker fundament*.

Bij brief van 8 maart 2024 gaf de CDHO haar advies, dat ik hieronder zal bespreken.

Aanvullend CDHO-advies van 8 maart 2024

In haar advies van 8 maart 2024 is de CDHO uitvoerig ingegaan op bovengenoemde inhoudelijke bezwaren tegen het advies van 11 september 2024. Ik acht de nadere toelichting van de CDHO op het punt van de AIS-gegevens, de vacatureanalyse en adhesiebetuigingen alsmede het beoordelingsproces navolgbaar en inhoudelijk concludent. Ik maak de toelichting van de CDHO over deze onderwerpen dan ook tot de mijne en kom tot de conclusie dat uw inhoudelijke bezwaren op dit punt geen doel treffen.

De CDHO geeft in haar advies van 8 maart 2024 tevens een oordeel over het door u in het kader van de bezwaarprocedure ingediende additionele arbeidsmarktonderzoek en de nieuwe ondersteuningsverklaringen van werkgevers. De CDHO ziet daarin aanleiding haar oorspronkelijke oordeel over criterium a te herzien.

De commissie stelt in dit verband vast dat de door u bij het bezwaarschrift ingediende vacaturepeiling blijkt geeft van een arbeidsmarktbehoefte en dat de nieuw aangeleverde adhesiebetuigingen een indicatie opleveren van een arbeidsmarktbehoefte. In samenhang bezien met de oorspronkelijke stukken, is dit voor de CDHO voldoende om te kunnen concluderen dat u aannemelijk hebt gemaakt

dat de opleiding aansluit op een arbeidsmarktbehoefte. De commissie oordeelt dan ook op grond van de nieuwe gegevens positief over criterium a.

Gezien het positieve oordeel over criterium a, heeft de CDHO uw aanvraag vervolgens ook aan criterium b getoetst. In haar advies van 8 maart 2024 luidt haar oordeel over criterium b negatief. De commissie constateert in dit verband dat, als de instroom in het verwante aanbod en de instroom in de beoogde master wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt en de maatschappelijke en de wetenschappelijke die bij criterium a zijn aangetoond, er geen ruimte is om de master Crop Biotechnology and Engineering in Venlo te realiseren.

De CDHO overweegt daarbij ten eerste dat uit de vacaturepeiling naar voren komt dat de arbeidsmarktbehoefte landelijk gespreid is, waarbij het zwaartepunt in de Randstad ligt, dat een aanzienlijk deel van de vacatures banen bij Wageningen University betreft en dat deze universiteit in haar zienswijze heeft aangegeven dat zij met haar bestaande opleidingen reeds in die landelijke arbeidsmarktbehoefte kan voorzien. De CDHO overweegt ten tweede dat uit de adhesiebetuigingen en andere bronnen een arbeidsmarktbehoefte naar voren komt aan het type afgestudeerden dat u beoogt op te leiden, maar dat die behoefte niet dermate specifiek is dat die niet door afgestudeerden van bestaande sterk verwante opleidingen van Wageningen University vervuld zou kunnen worden. Ten derde overweegt de CDHO dat uit de zienswijze van Wageningen University naar voren komt dat het Nederlandse deel van haar instroom afkomstig is uit het hele land, met als zwaartepunt Midden- en Zuid-Nederland, en dat het aannemelijk is dat realisatie van de beoogde opleiding in Venlo een nadelig effect zal hebben op de instroom in de bestaande sterk verwante masteropleidingen in Wageningen. De CDHO concludeert derhalve dat de aanvraag niet voldoet aan criterium b en adviseert mij om negatief te besluiten.

Ik heb het aanvullend advies voor reactie voorgelegd aan u en Wageningen University. Bij brief van 4 april 2024 hebt u gereageerd op het nader advies van de CDHO. Wageningen University liet mij weten geen opmerkingen te hebben bij het aanvullend CDHO-advies, maar heeft op haar beurt nog wel gereageerd op uw reactie van 4 april 2024.

Voormelde reacties gaven mij aanleiding bij brief van 18 juni 2024 nog enkele vragen voor te leggen aan de CDHO met betrekking tot de beoordeling van criterium b. Deze vragen houden – kort gezegd – verband met de volgende onderwerpen:

- Sectorplan Beta-II, *Voor een sterker fundament*
In het kader van de beoordeling van criterium b beroept u zich op dit sectorplan. U wijst op het feit dat de beoogde opleiding past in het daarin opgenomen instellingsprofiel en dat de CDHO om die reden de opleiding had moeten toetsen aan artikel 4, tweede lid, van de Regeling. Dit artikellid bepaalt dat:
"Indien het voornemen past bij het profiel van de instelling, zoals beschreven in een erkend sectorplan, wordt aangenomen dat is voldaan aan onderdeel b, uit het eerste lid, tenzij naar het oordeel van de Minister ruimschoots voldoende vergelijkbare opleidingen worden aangeboden om in de behoefte te voorzien."

In mijn brief heb ik de CDHO geïnformeerd dat voormeld sectorplan Bèta-II inderdaad als van overheidswege erkend sectorplan dient te worden aangemerkt, nu het is onderwerp geweest van advisering door de Nationale Commissie Sectorplannen. Deze commissie heeft positief geadviseerd. Conform het advies van de commissie heb ik € 50 miljoen aan dit sectorplan toegekend. Ik heb de CDHO dan ook gevraagd een oordeel te geven op grond van bovengenoemd artikellid.

- *Ruimte in het landelijke aanbod*

Daarnaast heb ik de CDHO gevraagd hoe zij in dit verband de argumenten weegt die door u en Wageningen University naar voren zijn gebracht op het punt van:

- *de inhoudelijke overlap van de opleidingen*
Kort gezegd, bent u van oordeel dat de beoogde opleiding inhoudelijk en qua didactische aanpak aanvullend is op de Wageningse opleidingen en in die zin ook een ander studentenpubliek kan bedienen. Wageningen University stelt daartegenover dat de voorgenomen opleiding qua inhoud en doelgroep grote overlap hebben met de opleidingen die zij aanbiedt en in die zin geen inhoudelijke meerwaarde heeft ten opzichte van het bestaande aanbod.
- *de capaciteit van bestaande opleidingen in Nederland om in de arbeidsmarktbehoefte te voorzien*
U plaatst kanttekeningen bij de veronderstelde capaciteit van Wageningen University om in de arbeidsmarktbehoefte te voorzien. Wageningen University stelt zich op het standpunt dat zij in kwantitatieve zin kan voorzien in de vraag vanuit de arbeidsmarkt en van studenten. Tevens merkt zij op dat instroomontwikkelingen in verwante Wageningse masteropleidingen goed worden geacommodeerd en dat zij voldoende capaciteit heeft om in een eventuele groeiende vraag van studenten te voorzien.
- *de impact van de beoogde opleidingen op de studenteninstroom in de Wageningse opleidingen*
In dit verband heb ik de CDHO meegegeven dat Wageningen University tijdens de hoorzitting heeft opgemerkt dat zij - net als de CDHO in haar advies van 11 september 2023 - geen onevenredig nadelige effecten verwacht van de komst van de nieuwe opleiding op de instroom van studenten aan de Wageningse Universiteit.

Op 19 juni 2024 bracht de CDHO haar tweede aanvullend advies uit. Dit advies komt hieronder aan bod.

Het tweede aanvullend CDHO-advies van 19 juni 2024

Daar waar de CDHO in haar aanvullend advies reeds positief oordeelde over criterium a, komt zij in het tweede aanvullend advies ook tot een positief oordeel over criterium b.

De CDHO merkt in dit verband op dat het feit dat ik het Sectorplan Bètatechniek-II erken als sectorplan in de zin van de Regeling en de voorgenomen opleiding aansluit op het sectorplan, maakt dat de commissie op grond van artikel 4, tweede lid, van de Regeling aanneemt dat uw aanvraag voldoet aan criterium b, tenzij moet worden geoordeeld dat reeds ruimschoots voldoende opleidingen aanwezig zijn die in de behoefte kunnen voorzien.

In dit verband heeft de CDHO vastgesteld dat er enkele opleidingen zijn die sterk verwant zijn aan de beoogde wo master Crop Biotechnology and Engineering. Het betreft de wo masters Plant Biotechnology, Plant Sciences, Organic Agriculture en Biosystems Engineering. Daarnaast is er een aantal opleidingen die aanverwant is aan de beoogde opleiding, te weten: de masters Biotechnology, Food Technology, Bioinformatics, Biology, Electrical Engineering, Embedded Systems, Robotics, Systems and Control, Bioinformatics and Systems Biology (Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam) en Systems Biology (Universiteit Maastricht).

De CDHO stelt vervolgens vast dat deze bestaande opleidingen niet al *ruimschoots* in de behoefte kunnen voorzien, gelet op het specialistische karakter van de voorgenomen opleiding, de aansluiting op regionale kennisagenda's en de relatief kleine instroomaantallen in de bestaande opleidingen. De CDHO onderkent daarbij dat er een inhoudelijke overlap is tussen de beoogde opleiding en de wo master Plant Sciences van Wageningen University. Zij is voorts van mening dat, hoewel de bestaande verwante opleidingen niet identiek zijn aan de voorgenomen opleiding, deze opleidingen gezamenlijk wel een groot deel van de arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden kunnen vervullen. Echter, volgens de CDHO lijkt de aansluiting van het bestaande aanbod op de behoefte niet zo naadloos te zijn dat geconcludeerd kan worden dat de bestaande opleidingen al ruimschoots in de behoefte kunnen voorzien. Bij haar overwegingen om thans wel positief te oordelen over criterium b acht de CDHO het voorts van belang dat Wageningen University met de commissie geen onevenredig nadelige effecten op de instroom in de verwante Wageningse opleidingen voorziet.

De CDHO adviseert mij dan ook om positief te besluiten op uw verzoek en daarbij mijn toestemming te beperken tot de aangevraagde variant.

Ook het tweede aanvullende CDHO-advies heb ik voor reactie aan u en Wageningen University voorgelegd. Laatstgenoemde universiteit heeft in haar reactie enkele argumenten tegen de positieve beoordeling van criterium b naar voren gebracht, die naar haar oordeel ertoe zouden moeten leiden dat ik het CDHO-advies niet overneem en het bestreden besluit in stand laat. De argumenten van Wageningen University zal ik hieronder bespreken.

Ten eerste stelt Wageningen University zich op het standpunt dat de (lichtere) toetsing aan artikel 4, tweede lid, van de Regeling niet aan de orde kan zijn. Dit verhoudt zich volgens de universiteit niet met hetgeen in het sectorplan Bèta II is overeengekomen, namelijk dat er geen gebruik gemaakt zal worden van de geboden mogelijkheid om nieuwe opleidingen te starten zonder de normaliter geldende verplichting tot het toetsen van de macrodoelmatigheid. Volgens Wageningen University hebben de deelnemende universiteiten daarmee afgezien van de

mogelijkheid die artikel 4, tweede lid, van de Regeling biedt om middels een lichtere toetsing nieuwe opleidingen aan te bieden.

Ik merk hierover op dat op bladzijde 16 van het sectorplan het volgende staat vermeld:

" MACRODOELMATIGHEID

Binnen het bètadomein vindt landelijke afstemming plaats over het opstarten van nieuwe opleidingen. Wanneer een universiteit voornemens is een nieuwe opleiding te starten wordt in het bètadecanenoverleg en het bètavedecanenoverleg besproken hoe deze in het landelijke opleidingsaanbod past. Er zal binnen het Sectorplan Bèta-II geen gebruik gemaakt worden van de geboden mogelijkheid om nieuwe opleidingen te starten zonder de normaliter geldende verplichting tot het toetsen van de macrodoelmatigheid."

Naar het mij voorkomt, wordt in deze passage bedoeld op de in artikel 9 van de Regeling genoemde mogelijkheid van algehele vrijstelling van de macrodoelmatigheidstoets. In het onderhavige geval vindt echter wel een beoordeling plaats op basis van de in de Regeling genoemde criteria en uitgangspunten voor de door mij uit te voeren macrodoelmatigheidstoets, waarvan het tweede lid van artikel 4 evenzeer onderdeel uitmaakt. Ik volg Wageningen University dan ook niet in haar standpunt dat artikel 4, tweede lid, van de Regeling hier geen toepassing kan vinden.

Verder is Wageningen University het niet eens met het oordeel van de CDHO dat het bestaande aanbod onvoldoende overlapt om te kunnen concluderen dat de bestaande verwante opleidingen ruimschoots voldoende zijn om in de arbeidsmarktbehoefte te voorzien. Zij wijst in dit verband op het feit dat haar opleiding Plant Sciences – zoals eerder toegelicht – zowel qua doelstelling, afstudeerprofiel en inhoudelijke samenstelling van het curriculum als qua studentendoelgroep overeenkomt met de door u beoogde opleiding. Wageningen University is het daarom niet eens met de conclusie dat de bestaande overlap onvoldoende zou zijn. Verder kan zij de CDHO niet volgen waar de commissie eerst stelt dat bestaande verwante opleidingen gezamenlijk een groot deel van de arbeidsmarktbehoefte vervullen, zonder dat daar nog de uitstroom aan afgestudeerden uit de vier sterk verwante masteropleidingen in mee is genomen, om vervolgens de eindconclusie te trekken dat de bestaande opleidingen toch niet ruimschoots in de arbeidsmarktbehoefte kunnen voorzien. Wageningen University betoogt dat, als zij het CDHO-advies zo moet lezen dat er alleen sprake is van 'ruimschoots voldoende vergelijkbare opleidingen' wanneer opleidingen volledig identiek zijn aan de voorgenomen opleiding en/of de aansluiting van het bestaande aanbod op de behoefte naadloos is, de commissie hier een te strenge maatstaf aanlegt die geen basis in de Regeling lijkt te hebben. Wageningen University is ervan overtuigd dat de vraag van de arbeidsmarkt en het aanbod aan afgestudeerden vanuit bestaande opleidingen in balans is.

Ik merk hierover op dat de CDHO de juiste maatstaf heeft aangelegd door de vraag te beantwoorden of er ruimschoots voldoende vergelijkbare opleidingen worden aangeboden om in de behoefte te voorzien. De CDHO oordeelt dat, hoewel de

bestaande vergelijkbare (verwante) opleidingen al wel een groot deel van de arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden kunnen vervullen, niet geconcludeerd kan worden dat de bestaande opleidingen al ruimschoots in de behoefte kunnen voorzien, gelet op het specialistische karakter van de voorgenomen opleiding, de aansluiting op regionale kennisagenda's en de relatief kleine instroomaantallen in de bestaande opleidingen. Het oordeel van de CDHO vindt m.i. steun in de door u overgelegde verklaringen vanuit het werkveld, in het bijzonder die van de branchevereniging die 300 bedrijven vertegenwoordigt, waarvan het merendeel actief is in de plantenveredeling, inclusief plantbiotechnologie. Zij merkt in haar adhesieverklaring op dat het voor veel van haar leden nu al onmogelijk is om in de vraag naar hoogopgeleide werknemers te voorzien vanuit het aanbod aan afgestudeerden uit Nederland en dat dit tekort op de Nederlandse arbeidsmarkt in de komende jaren en decennia zal toenemen.

In haar adhesiebetuiging merkt de branchevereniging op dat zij:

"een groot aantal kennisintensieve bedrijven vertegenwoordigt die behoefte hebben aan afgestudeerden van deze nieuwe opleiding. Reeds op dit moment is het voor veel leden (...) onmogelijk om in de vraag naar hoogopgeleide werknemers te voorzien vanuit het aanbod aan afgestudeerden uit Nederland. Dit is een van de redenen dat er een groot en groeiend aantal buitenlandse werknemers in onze sector werkzaam is.

Richting de toekomst zal dit beeld naar onze verwachting alleen maar sterker worden. Met de huidige veranderingen in het denken rondom toepassing van biotechnologie en de toenemende vertechnologisering van de sector is de verwachting dat de bedrijvigheid in onze sector en specifiek in het technologische en interdisciplinaire veld zal toenemen."

De branchevereniging merkt verder op dat zij:

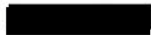
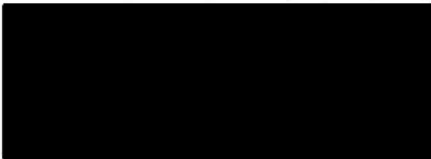
"voorziet voor de komende jaren en decennia dus een toenemend tekort op de Nederlandse arbeidsmarkt. Afgestudeerden van de master opleiding Crop Biotechnology & Engineering leveren een noodzakelijke bijdrage aan het reduceren van het kwalitatieve en kwantitatieve tekort op de arbeidsmarkt. Onze inschatting is dat de sector jaarlijks zeker 150 tot 200 vacatures zal hebben waar afgestudeerden van deze opleiding goed bij zouden aansluiten. Daarnaast is het (...) van groot belang dat het hoge kennisniveau van kennisinstellingen ook in de toekomst behouden blijft via een instroom van nieuw talent. De voorgestelde nieuwe opleiding sluit naadloos aan bij de behoeften van onze leden."

Conclusie

Op grond van het bovenstaande kom ik tot de conclusie dat de CDHO op basis van de in de bezwaarprocedure aangeleverde nieuwe informatie op navolgbare en draagkrachtige wijze heeft gemotiveerd waarom alsnog kan worden ingestemd met uw voornemen om de wo-masteropleiding Crop Biotechnology and Engineering als bekostigde opleiding te verzorgen in Venlo.

Ik neem dit advies dan ook over en verleen alsnog mijn instemming aan uw voornemen, onder herroeping van het bestreden besluit. Op grond van artikel 6.2, derde lid, WHW beperk ik mijn instemming tot de door u aangevraagde voltijdse variant van de opleiding.

Hoogachtend,
de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de waarnemend directeur Beleid en Strategie van de Dienst Uitvoering
Onderwijs,

U kunt tegen deze beschikking beroep instellen bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Rechtbank Limburg. Het beroepschrift moet binnen 6 weken na de dag waarop de beschikking u is toegezonden, worden gestuurd naar de Rechtbank Limburg, Locatie Roermond, team Bestuursrecht, postbus 950, 6040 AZ ROERMOND.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. DUO
bezwaarschriftencommissie
Dhr. mr. A.K. van den Berg
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Postadres CDHO

Postbus 85498

2508 CD Den Haag

Bezoekadres CDHO

Parkstraat 83

2514 JG Den Haag

T: 070 8505300

W: www.cdho.nl

E: info@cdho.nl

Onderwerp

BC2300568/569

Kenmerk CDHO

Datum

8 maart 2024

Geachte heer Van den Berg,

In uw brief van 4 maart 2024 met kenmerk BC2300568/569 heeft u de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: de CDHO) verzocht om een nader advies inzake de aanvragen voor de wo bacheloropleiding Sustainable Bioscience en de wo masteropleiding Biotechnology and Engineering (joint degree met de Radboud Universiteit Nijmegen). Hierbij ontvangt u de reactie van de CDHO.

1. Gewicht AIS

De commissie is met bezwaarde van mening dat de prognoses van het ROA die in AIS zijn opgenomen een relevante bron vormen voor het inschatten van de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden binnen een bepaald opleidingstype, aangezien het ROA één van de weinige organisaties is die methodologisch verantwoorde betrouwbare prognoses over de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt opstelt. De commissie raadpleegt om die reden altijd de prognoses voor de opleidingstypen in AIS van het ROA. De commissie geeft daarbij ook altijd aan dat positieve prognoses voor een opleidingstype alleen niet voldoende zijn voor een positieve beoordeling van de onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte. De commissie overweegt daarbij dat de prognoses betrekking hebben op een cluster opleidingen, niet op één specifieke opleiding, waardoor de exacte behoefte aan afgestudeerden van één specifieke opleiding niet uit de clusterprognose te achterhalen is. Verder voegt het ROA meerdere opleidingsoriëntaties samen binnen een opleidingstype; het cluster 'master' heeft zowel betrekking op hbo- als op wo-masteropleidingen en de perspectieven voor beide oriëntaties hoeven niet identiek te zijn. Verder zijn de prognoses gebaseerd op voorspellingen van het aantal verwachte baanopeningen (vervangings- en uitbreidingsvraag) op basis van historische gegevens. Die voorspellingen kunnen, door veranderende economische en/of politieke omstandigheden, in realiteit heel anders uitpakken. Om die redenen is een positieve ROA-prognose als enige bron nooit genoeg voor een positief oordeel over de gehele aanvraag.

Daarnaast past niet elke opleiding even goed in een opleidingstype. Dat speelt des te sterker bij interdisciplinaire opleidingen zoals de onderhavige twee. Als de prognoses voor een opleidingstype waar verwante opleidingen in zijn ondergebracht veel positiever zijn dan de prognoses voor een ander opleidingstype waar verwante opleidingen in zijn ondergebracht, kan de commissie niet vaststellen of de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding groot is of juist niet. Dan is het aan de aanvrager om de arbeidsmarktbehoefte aan de hand van andere bronnen overtuigend te onderbouwen. In casu geven de prognoses voor het opleidingstype master chemische technologie een positief beeld van de toekomstige arbeidsmarkt en die voor het opleidingstype landbouw, biologie en biochemische technologie een negatief beeld van de toekomstige arbeidsmarkt. Het tweede opleidingstype acht de commissie slechts ten dele relevant omdat hier ook minder verwante opleidingen in zijn opgenomen. Dat neemt niet weg dat de ROA-prognoses geen eenduidig (positief) beeld geven van de toekomstige arbeidsmarkt voor dit type afgestudeerden. Het is aan de aanvrager om middels andere kwantitatieve bronnen te laten zien dat er (wel) een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding is en hoe groot die behoefte ongeveer is.

Wat betreft de waardering van ROA-prognoses in eerdere adviezen: in het geval van de bacheloropleiding Circular Engineering heeft de commissie geoordeeld dat deze zich bevindt op het snijvlak van twee opleidingstypen en was de commissie, omdat het een bacheloropleiding betrof, gehouden om zowel te kijken naar de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden op bachelor- als op masterniveau. Bij deze aanvraag waren de ROA-prognoses voor de relevante opleidingstypen op masterniveau allemaal positief en die op bachelorniveau redelijk tot positief. Uit alle andere bronnen die de aanvrager had aangevoerd, waaronder die van het UWV, kwam een eenvormig algemeen positief beeld naar voren. Om die reden heeft de commissie bij die aanvraag de onderbouwing van criterium a aannemelijk geacht. De commissie merkt op dat zij in casu niet heeft geconcludeerd dat de onderbouwing een arbeidsmarktbehoefte aantoont. Voor 'aantonen' ligt de bewijslast hoger dan voor 'aannemelijk maken' en de bronnen waren bij deze aanvraag onvoldoende specifiek en overtuigend om tot het oordeel 'aangetoond' te komen.

Bij de aanvraag voor de wo master Molecular Imaging and Engineering was de commissie met de aanvrager van mening dat er drie opleidingstypen relevant waren, waarvan twee met een (zeer) positieve arbeidsmarktprognose en één, wat minder relevante, met een negatieve arbeidsmarktprognose. Ook bij deze aanvraag kwam er uit de andere bronnen, waaronder die van het UWV, een algemeen positief beeld van de arbeidsmarktbehoefte aan hoogopgeleide technici naar voren en heeft de commissie vastgesteld dat deze bronnen, in samenhang bezien, een arbeidsmarktbehoefte aannemelijk maakten (ook hier: niet aangetoond, daarvoor was de argumentatie te zwak).

Bij de aanvraag voor de opleiding Computer Science waren de commissie en de aanvrager van mening dat twee opleidingstypen op bachelorniveau en twee opleidingstypen op masterniveau relevant waren voor de aangevraagde opleiding. De prognoses voor alle vier de opleidingstypen waren positief. Uit de andere bronnen, waaronder de Spanningsindicator van het UWV en de monitor Nederland Digitaal, die de aanvrager had aangevoerd kwam eveneens een onverdeeld algemeen positief beeld naar voren. De commissie concludeerde hier dat de aanvrager een arbeidsmarktbehoefte had aangetoond, omdat de arbeidsmarktbronnen naast het AIS van het ROA bij deze aanvraag specifiek, actueler en positiever waren dan bij de andere dossiers.

De commissie merkt op dat twee van de drie vermelde dossiers uit 2019, dus van voor de coronacrisis stammen. Voor de coronacrisis was er een duidelijke tekening zichtbaar in de arbeidsmarkt; in sommige sectoren was sprake van (grote) overschotten, in andere sectoren was sprake van (grote) krapte. Na de coronacrisis was er in vrijwel alle arbeidsmarktsectoren sprake van een grote krapte. Dit leidde ertoe dat de ROA prognoses voor vrijwel alle opleidingstypen positief waren geworden en dat de Spanningsindicator van het UWV niet meer bruikbaar is, omdat de spanning in alle sectoren sindsdien wordt aangeduid als krap tot zeer krap. Er is daardoor aan de hand van deze bronnen niet meer goed vast te stellen aan welke afgestudeerden een grotere behoefte bestaat. Hierdoor is de commissie sinds 2022 genoodzaakt om naast AIS en de UWV-bronnen, die vrijwel uitsluitend positieve indicaties opleveren, nog meer aandacht te besteden aan de overige bronnen die aanvragers aanleveren om een reëel beeld te kunnen krijgen van de specifieke arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van een beoogde opleiding. De commissie stelt daarbij vast dat de dossiers van bezwaarde, zowel de oudere aanvragen als de dossiers waar dit bezwaar betrekking op heeft, beknopt zijn en dat de bewijskracht van de aangeleverde bronnen op onderdelen te wensen overlaat, o.a. omdat een deel van de bronnen erg algemeen is en daardoor geen specifiek kwantitatief beeld geeft van de toekomstige arbeidsmarktbehoefte waar de opleiding in beoogt voorzien. De argumentatie laat in alle gevallen te wensen over, zoals de commissie ook in haar adviezen heeft aangegeven.

De commissie stelt vast dat zij op een consistente manier met de prognoses in ROA's AIS omgaat en dat de negatieve beoordeling van criterium a in onderhavige aanvragen niet te maken heeft met een 'trendbreuk' in de beoordeling door de commissie, maar met de hiaten in de kwantitatieve onderbouwing die bezwaarde bij de twee laatste dossiers heeft aangeleverd. De commissie onderkent dat zij sinds de coronacrisis meer aandacht besteedt aan de kwantitatieve bronnen die naast ROA's AIS en de Spanningsindicator van het UWV worden aangeleverd, omdat laatstgenoemde bronnen onvoldoende onderscheidend vermogen bieden.

2. Interpretatie AIS

De commissie gaat bij de selectie van de relevante opleidingstypen in AIS altijd als eerste uit van de selectie van verwante opleidingen die de aanvrager heeft gemaakt. Verder betreft de commissie de inhoud van de beoogde opleiding zoals de aanvrager die heeft beschreven en kijkt zij naar de instroomdoelgroep(en), mogelijke vervolgoopleidingen en het beroepsprofiel. Vervolgens stelt de commissie vast in welke opleidingstypen in AIS de meeste verwante opleidingen zijn ondergebracht. De prognoses voor dit opleidingstype classificeert de commissie als meest relevant voor de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding. De opleidingstypen waar verwante opleidingen in zijn ondergebracht naast opleidingen die nauwelijks of niet verwant zijn classificeert de commissie als ten dele relevant. Opleidingstypen waar geen verwante opleidingen in zijn opgenomen of waarin slechts een enkel verwante opleiding in staat naast een groot aantal niet verwante opleidingen laat de commissie buiten beschouwing.

Bij de master Crop Biotechnology and Engineering heeft de commissie met bezwaarde het opleidingstype master chemische technologie als meest relevant aangemerkt omdat hier meerdere sterk verwante opleidingen in zijn opgenomen. De prognoses voor dit opleidingstype zijn positief

(typering: goed). De keuze voor dit opleidingstype is in dit bezwaar geen geschilpunt. Daarnaast heeft de commissie met bezwaarde het opleidingstype master landbouw, biologie en biochemische technologie als ten dele relevant aangemerkt omdat hier enkele sterk verwante opleidingen in zijn ondergebracht, naast een aantal minder relevante opleidingen. De prognoses voor dit opleidingstype zijn negatief (typering: matig). Zoals hiervoor aangegeven deelt de commissie de visie van bezwaarde dat er slechts enkele verwante opleidingen in dit opleidingstype zijn opgenomen en dat de prognoses voor dit opleidingstype dan ook slechts ten dele relevant zijn voor de beoogde opleiding. Deze negatieve prognose heeft dus niet de doorslag gegeven voor het negatieve oordeel over criterium a. Bezwaarde heeft in het dossier ook het opleidingstype master elektrotechniek aangemerkt als relevant opleidingstype. De prognose voor dit opleidingstype is positief. De commissie heeft dit opleidingstype niet bij de beoordeling betrokken omdat in dit opleidingstype de drie aanverwante opleidingen (dus niet sterk verwante opleidingen) Electrical Engineering, Embedded Systems en Systems and Control zijn opgenomen naast tien niet-verwante opleidingen. Als deze drie opleidingen sterk verwant waren geweest, had de commissie de prognose voor dit opleidingstype wel bij de beoordeling betrokken. Bezwaarde heeft geen concrete argumentatie aangeleverd waaruit blijkt dat de opleidingen in het opleidingstype master elektrotechniek wel sterk verwant zijn, hetgeen er volgens aanvrager toe had moeten leiden dat de commissie de prognoses voor dit opleidingstype ook relevant had moeten achten voor de beoogde master Crop Biotechnology and Engineering. Bezwaarde heeft ter zitting alleen gesteld dat de aangevraagde opleidingen een technisch karakter hebben. De commissie herhaalt dat, ook wanneer deze positieve prognose bij de beoordeling was betrokken, de aanvrager middels andere bronnen een specifieke arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden moet laten zien omdat positieve ROA-prognoses alleen niet voldoende zijn voor een positief oordeel over het criterium arbeidsmarktbehoefte.

3. Geldigheid vacatures

De commissie stelt met bezwaarde vast dat de Handreiking slechts een hulpmiddel is dat instellingen kunnen gebruiken om hun aanvraagdossier zo kansrijk mogelijk te maken. De commissie stelt ook met bezwaarde vast dat in de Handreiking als richtlijn voor de 'houdbaarheid' van arbeidsmarktonderzoeken een termijn van vijf jaar was opgenomen. Inmiddels is in de Handreiking de richtlijn voor actualiteit teruggebracht naar twee jaar, o.a. omdat de coronacrisis in de periode 2020-2023 grote effecten heeft gehad op de arbeidsmarktontwikkelingen, waardoor gegevens uit de beginperiode van de coronacrisis nu niet meer representatief zijn.

De commissie heeft die richtlijn opgenomen om instellingen te stimuleren actuele gegevens in het dossier op te nemen, te meer omdat de instellingen zelf vaak aangeven dat de arbeidsmarkt zo snel verandert en zij met het ontwikkelen van nieuw opleidingsaanbod snel moeten kunnen inspelen op de actualiteit. De commissie wil daarbij ruimte geven voor differentiatie; wat oudere arbeidsmarktonderzoeken waarbij wordt ingegaan op grote bewegingen en lange-termijnontwikkelingen in een branche kunnen nog altijd relevant zijn, terwijl een prognose van een jaar oud die voorspellingen doet over de marktontwikkeling in de komende maanden al weer achterhaald kan zijn. De commissie stelt vast dat zij in het advies niet heeft geoordeeld dat de vacatureanalyse te oud is en dat er wel gewicht is toegekend aan de resultaten, maar daarbij heeft opgemerkt dat de vacaturepeiling twee jaar geleden is gehouden. Dat is ook in lijn met het feit van

algemene bekendheid dat de arbeidsmarkt sinds de coronacrisis sterk veranderd is, zoals ook bij de reactie op bezwaargrond 1 is aangegeven.

Verder is van belang om op te merken dat niet alleen de actualiteit van de peildata van een vacaturepeiling relevant is voor de vraag hoeveel gewicht de commissie aan een bron toekent, maar ook de validiteit en navolgbaarheid van de methode, de navolgbaarheid van de resultaten, alsmede het aantal gevonden relevante vacatures waarvoor afgestudeerden van de beoogde opleiding daadwerkelijk in aanmerking komen.

Ten aanzien van de nieuwe vacaturepeilingen die bezwaarde heeft laten uitvoeren stelt de commissie vast dat deze zijn uitgevoerd door Hobéon in opdracht van bezwaarde met als peilperiode november 2022 tot en met november 2023. Bij de analyse behorend bij de aanvraag voor de wo bachelor Sustainable Bioscience is de gehanteerde zoekmethode beschreven en is aangegeven welk gebied (Nederland en meer specifiek de provincies Gelderland en Limburg), welk opleidingsniveau (hbo+) en welke trefwoorden zijn gekozen. Hobéon geeft aan dat ruim de helft (54%) van de vacatures direct is geplaatst door werkgevers (dus niet door een intermediair). De zoekopdracht heeft in de onderzochte periode 4785 relevante vacatures in Nederland opgeleverd, waarvan 2595 van directe werkgevers. In de regio Limburg en Gelderland werden in de onderzochte periode 777 relevante vacatures gevonden, waarvan 465 van directe werkgevers. Wanneer meer specifiek wordt gekeken naar vacatures voor afgestudeerden op bachelorniveau komen de onderzoekers uit op 627 vacatures landelijk, waarvan 355 (57%) van directe werkgevers. 13% van deze vacatures is uitgezet in de regio Limburg en Gelderland. De top 5 van meest voorkomende functiebenamingen zijn Innovatieconsultant, Onbekend, Beleidsmedewerker milieuzaken, Ecoloog en Bedrijfsadviseur. Voor afgestudeerden van de bachelor Sustainable Bioscience die vervolgens ook een masteropleiding afronden stonden er in dezelfde peilperiode 919 vacatures open, waarvan 784 direct door werkgevers geplaatst. Er is een lijst met deze vacatures aan het onderzoeksrapport toegevoegd. De commissie stelt vast dat de gehanteerde methode valide en navolgbaar is. De commissie weegt de vacatures van intermediairs niet mee omdat deze kunnen overlappen met de vacatures die door werkgevers zelf zijn uitgezet. Verder stelt de commissie vast dat een groot deel van de gevonden vacatures toegankelijk is voor afgestudeerden van de bachelor Sustainable Bioscience, maar dat deze vacatures ook door afgestudeerden van een groot aantal andere opleidingen vervuld kunnen worden. Dat speelt in het bijzonder bij de nummer-2 van veelvoorkomende functiebenamingen 'Onbekend'. Ten slotte stelt de commissie vast dat het zwaartepunt van de werkgelegenheid voor dit type afgestudeerden in de Randstad lijkt te liggen en dat er ook baanopeningen in de regio Venlo aanwezig waren in de onderzochte peilperiode. De vacaturepeiling geeft daarmee blijk van een landelijke en een regionale arbeidsmarktbehoefte.

Bij de analyse behorend bij de aanvraag voor de wo master Crop Biotechnology and Engineering is de gehanteerde zoekmethode beschreven en is aangegeven welk gebied (Nederland en meer specifiek de provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg), welk opleidingsniveau (hbo/wo+) en welke trefwoorden zijn gekozen. Hobéon geeft aan dat ruim de helft (54%) van de vacatures direct is geplaatst door werkgevers (dus niet door een intermediair). De zoekopdracht heeft in de onderzochte periode 487 relevante vacatures in Nederland opgeleverd, waarvan 355 van directe werkgevers. In de regio Limburg en Gelderland werden in de onderzochte periode 173 relevante vacatures gevonden, waarvan 135 van directe werkgevers. De top 5 van meest voorkomende functiebenamingen zijn Kwaliteitsmanager, PhD-positie, Onbekend, Biochemicus en

Kwaliteitsadviseur. Er is een lijst met deze vacatures aan het onderzoeksrapport toegevoegd. De commissie stelt vast dat de gehanteerde methode valide en navolgbaar is. De commissie weegt de vacatures van intermediairs niet mee omdat deze kunnen overlappen met de vacatures die door werkgevers zelf zijn uitgezet. Verder stelt de commissie vast dat een groot deel van de gevonden vacatures toegankelijk is voor afgestudeerden van de wo master Crop Biotechnology and Engineering, maar dat deze vacatures ook door afgestudeerden van een groot aantal andere opleidingen vervuld kunnen worden. ook hier is de functiebenaming 'Onbekend' onderdeel van de top-3 van veelvoorkomende functies. Ten slotte stelt de commissie vast dat het zwaartepunt van de werkgelegenheid voor dit type afgestudeerden in de Randstad lijkt te liggen en dat er ook baanopeningen in de regio Venlo aanwezig waren in de onderzochte peilperiode. De vacaturepeiling geeft daarmee blijk van een landelijke en een regionale arbeidsmarktbehoefte.

De commissie concludeert dat deze nieuwe vacaturepeilingen grond bieden om het negatieve oordeel over criterium a te herzien. Deze bronnen, in samenhang gezien met de bronnen die in het oorspronkelijke dossier positief zijn beoordeeld bij criterium a, maken het bestaan van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van beide opleidingen aannemelijk.

4. Gewicht adhesiebetuigingen bij interdisciplinaire initiatieven

4.1 Weging steunbetuigingen

De commissie stelt voorop dat adhesiebetuigingen als bron kunnen worden opgevoerd bij de onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte, maar dat het van de inhoud en relevantie van de adhesiebetuiging afhangt hoeveel gewicht de commissie eraan toekent. Als een adhesiebetuiging afkomstig is van een persoon die in staat is om een gezaghebbende uitspraak te doen over de arbeidsmarktbehoefte aan het type afgestudeerden dat de aanvrager beoogt op te leiden, deze persoon werkt voor een relevante organisatie, onafhankelijk is van de aanvrager, een concrete uitspraak doet over de behoefte aan afgestudeerden (lieftst kwantitatief) binnen diens eigen organisatie en/of de sector waarin deze werkzaam is en de verklaring van recente datum is, kan de commissie gewicht toekennen aan een adhesiebetuiging. Te meer als een werkgever concrete toezeggingen doet over het aantal afgestudeerden dat diegene zou willen aannemen de komende jaren.

Als een adhesiebetuiging niet al aan deze kenmerken voldoet, bijvoorbeeld omdat de ondertekenaar niet in een positie is om een gezaghebbende uitspraak te doen of alleen aangeeft de relevantie van de inhoud van de opleiding te onderschrijven zonder daar een concrete gevolgtrekking over de arbeidsmarktbehoefte aan te verbinden, kent de commissie minder gewicht toe aan de adhesiebetuiging.

In casu hebben meerdere werkgevers, waarvan de onafhankelijkheid niet bij alle personen vaststaat, de inhoud van de beoogde opleidingen onderschreven zonder daarbij aan te geven of, en zo ja hoeveel, afgestudeerden zij zouden willen aannemen noch hoeveel baanopeningen zij de komende jaren verwachten voor dit type afgestudeerden in de eigen organisatie en/of de sector. Vanwege het hoge abstractieniveau en het ontbreken van concrete uitspraken over de arbeidsmarktbehoefte heeft de commissie de adhesiebetuigingen wel meegewogen, maar slechts opgevat als indicatie van

een arbeidsmarktbehoefte (niet als bewijs). De twee aanvullende adhesiebetuigingen die bezwaarde bij het bezwaarschrift heeft gevoegd zijn afkomstig van relevante personen binnen relevante organisaties en bevatten iets concretere uitspraken over de verwachte arbeidsmarktbehoefte in de sector (respectievelijk voor de bachelor Sustainable Bioscience: 'Kijkende naar onze huidige 400 vacatures wereldwijd, zie ik potentieel voor 30-50 posities die kunnen worden ingevuld door afgestudeerden van deze studie, ondersteund door verdere ervaring en educatie waar nodig' en voor de master Crop Biotechnology and Engineering: 'Onze inschatting is dat de sector jaarlijks 150 tot 200 vacatures zal hebben waar afgestudeerden van de opleiding goed bij zouden aansluiten'). Deze adhesiebetuigingen leveren een indicatie van een landelijke arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van beide opleidingen.

4.2 Kwantitatief materiaal niet voorhanden, welk gewicht toegekend aan maatschappelijke en wetenschappelijke behoefte?

De commissie stelt vast dat bezwaarde niet heeft aangetoond dat er geen cijfers voorhanden zijn over de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleidingen. Integendeel; bezwaarde heeft wel een vacaturepeiling laten uitvoeren waarvan zij zelf de resultaten relevant acht en in twee adhesiebetuigingen die in bezwaar zijn aangeleverd zijn ook globale schattingen gemaakt van een kwantitatieve behoefte. De commissie leidt daaruit af dat het wel degelijk mogelijk is om kwantitatieve arbeidsmarktinformatie aan te leveren. De commissie merkt daarbij ook op dat bezwaarde geen enquête onder werkgevers heeft gehouden noch bij de brancheorganisatie Plantum of andere relevante organisaties gegevens over de arbeidsmarktontwikkelingen in deze specifieke sector heeft opgehaald.

De commissie heeft de onderbouwing van de maatschappelijke en wetenschappelijke behoefte positief beoordeeld. Dat legt positief gewicht in de schaal bij de totaalbeoordeling van criterium a, maar dat neemt niet weg dat bezwaarde gehouden is om ook aannemelijk te maken dat er een specifieke arbeidsmarktbehoefte is aan dit type afgestudeerden.

4.3 Verschil weging arbeidsmarktbehoefte wo master en wo bachelor

De toelichting op de Regeling 2018 geeft aan dat bij een aanvraag voor een wo-bachelor de onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte wat minder zwaar wordt gewogen dan bij een wo-master. De ratio achter die bepaling is dat afgestudeerden van een wo-bachelor veelal doorstromen naar een (meer specifieke) wo-masteropleiding en dat het arbeidsmarktperspectief van een wo-bacheloropleiding daardoor wat diffuser kan zijn. Het duurt ook langer voordat afgestudeerden van een wo-bachelor daadwerkelijk de arbeidsmarkt zullen betreden en dat maakt de betrouwbaarheid van arbeidsmarktprognoses nog lastiger.

In casu heeft bezwaarde beide opleidingen tegelijkertijd aangevraagd en in de dossiers ook aangegeven dat de aangevraagde bachelor direct toegang geeft tot de aangevraagde master. De commissie heeft dan ook, conform de regeling, beide aanvragen in samenhang behandeld en de arbeidsmarktperspectieven voor de aangevraagde master mede beschouwd als arbeidsmarktperspectieven voor de bachelor.

5. Transparantie beoordelingsproces

5.1 Passage Van Rijn

De commissie merkt op dat bezwaarde zelf in het aanvraagdossier heeft verwezen naar het rapport van de commissie Van Rijn om te betogen dat er meer hoogopgeleide technici nodig zijn. De commissie heeft ten aanzien van deze (ongebruikelijke) bron overwogen dat het feit dat er vanuit de arbeidsmarkt in het algemeen behoefte is aan meer technisch geschoolden te algemeen is om hieruit af te leiden dat sprake is van een specifieke arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding. Daarnaast heeft de commissie terzijde opgemerkt dat de commissie Van Rijn op dezelfde pagina aanbeveelt om vernieuwing binnen bestaande opleidingen te stimuleren en de drempel voor het realiseren van nieuwe opleidingen in de macrodoelmatigheidstoets te verhogen. Deze opmerking terzijde is ingegeven door de verbazing bij de commissie dat bezwaarde uitgerekend voor deze passage in deze bron heeft gekozen. De commissie zinspeelt inderdaad op de destijds ophanden zijde beleidswijziging van het ministerie die is geëffectueerd met de inwerkingtreding van de Regeling 2023. Deze heeft echter geen effect gehad op de beoordeling van de aanvraag.

5.2 Rol zienswijze WUR bij weging onder criterium a

De commissie stelt voorop dat beide aanvragen zijn afgewezen omdat bezwaarde niet heeft aangetoond dat de beoogde opleidingen aansluiten op een arbeidsmarktbehoefte. Criterium a is derhalve negatief beoordeeld. In de systematiek van de Regeling 2018 betekent dat, dat een aanvraag nooit kan voldoen aan criterium b, omdat dit criterium afhankelijk is van de beoordeling van criterium a. Teneinde dit helderder te maken heeft de minister van OCW ervoor gekozen om in de Regeling 2023 criterium b niet meer te toetsen als een aanvraag niet voldoet aan criterium a.

De commissie heeft bij deze dossiers die zijn ingediend onder de Regeling 2018 bij criterium b dus wel het verwante aanbod geanalyseerd en de zienswijze van de WUR alsmede de reactie van bezwaarde daarop besproken, maar deze konden niet afgezet worden tegen de arbeidsmarktbehoefte omdat die bij criterium a niet is aangetoond c.q. aannemelijk gemaakt. De negatieve zienswijze van de WUR, noch de daarin opgenomen classificatie van de arbeidsmarkt voor dit type afgestudeerden als 'nichemarkt', heeft dus geen rol gespeeld bij de afwijzing van de aanvraag.

6. Landelijk afstemmingsoverleg en sectorplan

De commissie is voorstander van een goede samenwerking tussen hoger-onderwijsinstellingen en waardeert het feit dat bezwaarde de onderhavige voornemens met decanen van de bètafaculteiten van andere universiteiten heeft afgestemd. De commissie waardeert eveneens het feit dat bezwaarde met de beoogde opleiding Crop Biotechnology and Engineering uitvoering wil geven aan het sectorplan Bèta-II.

Afstemming met andere instellingen en de aansluiting op sectorale afspraken zijn echter onderdelen die worden meegewogen bij de beoordeling van criterium b. Aangezien de commissie bij criterium a heeft geoordeeld dat bezwaarde niet heeft aangetoond dat beide opleidingen aansluiten op een arbeidsmarktbehoefte, is zij aan dit deel van de toets niet toegekomen.

7. Conclusie

7.1 Nieuwe informatie voldoende om criterium a positief te beoordelen

De commissie concludeert, zoals ook in het advies al is overwogen, dat de ROA prognoses geen eenduidig beeld geven van de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleidingen. Bezwaarde heeft geen gegevens aangeleverd waaruit blijkt dat de selectie van (ten dele) relevante opleidingstypen herzien zou moeten worden.

De commissie stelt vast dat de in bezwaar toegevoegde vacaturepeilingen blijken te geven van een arbeidsmarktbehoefte en dat de nieuw aangeleverde adhesiebetuigingen een indicatie opleveren van een arbeidsmarktbehoefte. Dat is in samenhang gezien met de oorspronkelijke stukken voldoende om te kunnen concluderen dat de aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat de opleidingen aansluiten op een arbeidsmarktbehoefte. De commissie oordeelt dan ook op grond van de nieuwe gegevens bij beide aanvragen positief over de argumentatie bij criterium a.

Dit leidt ertoe dat de aanvragen ook op criterium b getoetst moet worden.

7.2 Criterium b wo bachelor Sustainable Bioscience

Voor wat betreft de afbakening van het verwante aanbod van de wo bachelor Sustainable Bioscience verwijst de commissie naar haar oorspronkelijke advies, waarin zij met bezwaarde heeft vastgesteld dat de volgende wo bachelors aanverwant zijn aan de beoogde opleiding: Aarde, Economie en Duurzaamheid (Vrije Universiteit Amsterdam), Aardwetenschappen (Universiteit Utrecht en Vrije Universiteit Amsterdam), Biologie (Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden, Radboud Universiteit Nijmegen, Universiteit Utrecht, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam en Wageningen University), Biotechnologie (Wageningen University), Environmental Sciences (Wageningen University), Food Technology (Wageningen University), Future Planet Studies (Universiteit van Amsterdam), Gezondheid en maatschappij (Wageningen University), Milieunatuurwetenschappen (Open Universiteit), Plantwetenschappen (Wageningen University) en Voeding en Gezondheid (Wageningen University).

Daarnaast acht de commissie de wo bachelors Global Sustainability Science (Universiteit Utrecht) en Science for Sustainable Societies (Universiteit Leiden, nog niet gestart) aanverwant aan de beoogde opleiding aangezien deze opleidingen wat betreft inhoud, arbeidsmarkt- en doorstroommogelijkheden en instroomdoelgroep deels overlappen.

Bezwaarde heeft een overzicht geleverd van de instroom in aanverwante bekostigde opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide tot en met collegejaar 2020-2021 en daalde in de twee meest recente collegejaren naar respectievelijk 2516 en 2183 eerstejaarsstudenten.

De commissie constateert, als de instroom in het verwante aanbod en de instroom in de beoogde bachelor wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt en de maatschappelijke en de wetenschappelijke die bij criterium a zijn aangetoond, dat er geen ruimte is om de wo bachelor Sustainable Bioscience in Venlo te realiseren. De commissie overweegt daarbij ten eerste dat uit de vacaturepeiling naar voren komt dat de arbeidsmarktbehoefte landelijk gespreid is, waarbij het zwaartepunt in de Randstad ligt, dat een aanzienlijk deel van de vacatures banen bij WU betreft en dat WU in haar zienswijze heeft aangegeven dat zij met haar bestaande opleidingen reeds in die landelijke arbeidsmarktbehoefte kan voorzien. De commissie overweegt ten

tweede dat uit de adhesiebetuigingen en andere bronnen een indicatie van een arbeidsmarktbehoefte naar voren komt aan het type afgestudeerden dat bezwaarde beoogt op te leiden, maar dat die behoefte niet dermate specifiek is dat die niet door afgestudeerden van bestaande aanverwante opleidingen van WU vervuld zou kunnen worden. Ten derde overweegt de commissie dat uit de zienswijze van de WU naar voren komt dat 20% van haar bachelorinstroom afkomstig is uit de regio's Noord-Brabant en Limburg en dat het aannemelijk is dat realisatie van de beoogde opleiding in Venlo een nadelig effect zal hebben op de instroom in de bestaande opleidingen in Wageningen. De commissie concludeert derhalve dat de aanvraag niet voldoet aan criterium b en adviseert om negatief te besluiten.

7.3 Criterium b wo master Crop Biotechnology and Engineering

Voor wat betreft de afbakening van het verwante aanbod van de wo master Crop Biotechnology and Engineering verwijst de commissie naar haar oorspronkelijke adviezen, waarin zij heeft aangegeven dat de wo masters Plant Biotechnology, Plant Sciences, Organic Agriculture en Biosystems Engineering sterk verwant zijn aan de beoogde master. De commissie baseert zich bij dit oordeel op de beschrijving van de beoogde opleiding die bezwaarde heeft geleverd, gegevens op de websites van deze opleidingen en de vergelijking die Wageningen University in haar zienswijze heeft gemaakt tussen de beoogde opleiding en een aantal van haar eigen opleidingen. Uit deze analyse komt naar voren dat sprake is van een aanzienlijke inhoudelijke overlap en van zeer grote overeenkomsten in arbeidsmarktprofiel en instroomdoelgroep. Derhalve constateert de commissie dat deze opleidingen als sterk verwant geïnclassificeerd kunnen worden.

De commissie is met bezwaarde van mening dat de wo masters Biotechnology (Wageningen University), Food Technology (Wageningen University), Bioinformatics (Wageningen University), Biology (Wageningen University, Radboud Universiteit Nijmegen, Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden), Electrical Engineering (TU Delft, TU Eindhoven, Universiteit Twente) Embedded Systems, Robotics (TU Delft, Universiteit Twente) en Systems and Control (TU Delft, TU Eindhoven) aanverwant zijn aan de beoogde master Crop Biotechnology and Engineering.

Daarnaast acht de commissie de wo masters Bioinformatics and Systems Biology (Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam) en Systems Biology (Universiteit Maastricht) aanverwant aan de beoogde opleiding gelet op de inhoudelijke verwantschap (waaronder het aandeel bio-informatica in het curriculum), de identieke instroomdoelgroep en de gedeeltelijke overlap in arbeidsmarkt mogelijkheden.

Bezwaarde heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. Er zijn geen verwante onbekostigde opleidingen. De instroom in het verwante onderwijsaanbod groeide in de periode 2018 tot en met 2022 en daalde licht in het meest recente collegejaar naar 1984 eerstejaarsstudenten.

De commissie constateert, als de instroom in het verwante aanbod en de instroom in de beoogde master wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt en de maatschappelijke en de wetenschappelijke die bij criterium a zijn aangetoond, dat er geen ruimte is om de master Crop Biotechnology and Engineering in Venlo te realiseren. De commissie overweegt daarbij ten eerste dat uit de vacaturepeiling naar voren komt dat de arbeidsmarktbehoefte landelijk gespreid is, waarbij het zwaartepunt in de Randstad ligt, dat een aanzienlijk deel van de vacatures

banen bij WU betreft en dat WU in haar zienswijze heeft aangegeven dat zij met haar bestaande opleidingen reeds in die landelijke arbeidsmarktbehoefte kan voorzien. De commissie overweegt ten tweede dat uit de adhesiebetuigingen en andere bronnen een arbeidsmarktbehoefte naar voren komt aan het type afgestudeerden dat bezwaarde beoogt op te leiden, maar dat die behoefte niet dermate specifiek is dat die niet door afgestudeerden van bestaande sterk verwante opleidingen van WU vervuld zou kunnen worden. Ten derde overweegt de commissie dat uit de zienswijze van de WU naar voren komt dat het Nederlandse deel van haar instroom afkomstig is uit het hele land, met als zwaartepunt Midden- en Zuid-Nederland, en dat het aannemelijk is dat realisatie van de beoogde opleiding in Venlo een nadelig effect zal hebben op de instroom in de bestaande sterk verwante masteropleidingen in Wageningen. De commissie concludeert derhalve dat de aanvraag niet voldoet aan criterium b en adviseert om negatief te besluiten.

Met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. DUO
bezwaarschriftencommissie
Dhr. mr. A.K. van den Berg
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Postadres CDHO

Postbus 85498

2508 CD Den Haag

Bezoekadres CDHO

Parkstraat 83

2514 JG Den Haag

T: 070 8505300

W: www.cdho.nl

E: info@cdho.nl

Onderwerp
BC2300568/569

Kenmerk CDHO
-

Datum
19 juni 2024

Geachte heer Van den Berg,

In uw brief van 18 juni 2024 met kenmerk BC2300568/569 heeft u de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: de CDHO) verzocht om een tweede aanvullend advies inzake de aanvragen voor de wo bacheloropleiding Sustainable Bioscience en de wo masteropleiding Biotechnology and Engineering (joint degree met de Radboud Universiteit Nijmegen). Hierbij ontvangt u de reactie van de CDHO.

1. Sectorplan Bèta-II 'voor een sterker fundament'

De commissie heeft in haar oorspronkelijke advies en in het nader advies haar waardering uitgesproken voor het feit dat beide aangevraagde opleidingen inhoudelijk aansluiten op het Sectorplan Bèta-II 'voor een sterker fundament'. De commissie is er daarbij niet van uitgegaan dat het sectorplan beschouwd zou moeten worden als een sectorplan in de zin van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod 2018 (hierna: de Regeling). In bezwaar is gebleken dat het ministerie van OCW het Sectorplan Bèta-II wel degelijk beschouwt als een sectorplan in de zin van de Regeling. De commissie is met u van mening dat die erkenning ertoe leidt dat het bepaalde in art. 4.2 van de Regeling van toepassing is op beide aanvragen. Concreet betekent dat dat de commissie moet aannemen dat is voldaan aan onderdeel b uit het eerste lid, indien het voornemen past bij het profiel van de instelling en er niet naar het oordeel van de Minister reeds ruimschoots voldoende vergelijkbare opleidingen worden aangeboden om in de behoefte te voorzien.

2. Weging argumenten MU en WUR in het licht van erkend sectorplan

De commissie heeft reeds vastgesteld dat beide opleidingen passen bij het profiel van de aanvragende instelling. Wat betreft de vraag of er reeds ruimschoots voldoende vergelijkbare opleidingen worden aangeboden om in de behoefte te voorzien overweegt de commissie het volgende.

De commissie is met bezwaarde van mening dat er geen enkele bacheloropleiding is die sterk verwant is aan de beoogde bachelor Sustainable Bioscience. Er is wel een aantal aanverwante wo bacheloropleidingen. Het betreft de wo bachelors Aarde, Economie en Duurzaamheid (Vrije Universiteit Amsterdam), Aardwetenschappen (Universiteit Utrecht en Vrije Universiteit

Amsterdam), Biologie (Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit Leiden, Radboud Universiteit Nijmegen, Universiteit Utrecht, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam en Wageningen University), Biotechnologie (Wageningen University), Environmental Sciences (Wageningen University), Food Technology (Wageningen University), Future Planet Studies (Universiteit van Amsterdam), Gezondheid en maatschappij (Wageningen University), Milieunatuurwetenschappen (Open Universiteit), Plantwetenschappen (Wageningen University), Voeding en Gezondheid (Wageningen University), Global Sustainability Science (Universiteit Utrecht) en Science for Sustainable Societies (Universiteit Leiden, nog niet gestart). Aangezien geen enkele van deze bacheloropleidingen voor wat betreft inhoud, arbeidsmarktprofiel en instroomdoelgroep sterk verwant is aan de beoogde bachelor, stelt de commissie vast dat deze bestaande opleidingen niet al ruimschoots in de behoefte kunnen voorzien. Zij bedienen gezamenlijk verschillende segmenten van de arbeidsmarktbehoefte, maar er is geen sprake van een ruim, vergelijkbaar aanbod.

Wat betreft de wo master Crop Biotechnology and Engineering heeft de commissie vastgesteld dat er wel enkele sterk verwante opleidingen zijn. Het betreft de wo masters Plant Biotechnology, Plant Sciences, Organic Agriculture en Biosystems Engineering. Daarnaast is de commissie met de aanvragers van mening dat de masters Biotechnology, Food Technology, Bioinformatics, Biology, Electrical Engineering, Embedded Systems, Robotics, Systems and Control, Bioinformatics and Systems Biology (Universiteit van Amsterdam en Vrije Universiteit Amsterdam) en Systems Biology (Universiteit Maastricht) aanverwant zijn aan de beoogde opleiding. Ook hier stelt de commissie vast dat deze bestaande opleidingen niet al ruimschoots in de behoefte kunnen voorzien, gelet op het specialistische karakter van de voorgenomen opleiding, de aansluiting op regionale kennisagenda's en de relatief kleine instroomaantallen in de bestaande opleidingen.

In reactie op de visies van beide universiteiten: de commissie onderkent ten eerste de inhoudelijke overlap tussen de beoogde master Crop Biotechnology and Engineering en de bestaande wo master Plant Sciences van de WU. Ten tweede is de commissie van mening dat de bestaande verwante opleidingen niet identiek zijn aan de voorgenomen opleidingen maar gezamenlijk wel een groot deel van de arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden kunnen vervullen. De aansluiting van het bestaande aanbod op de behoefte lijkt echter niet zo naadloos te zijn dat geconcludeerd kan worden dat de bestaande opleidingen al ruimschoots in de behoefte kunnen voorzien. Ten derde acht de commissie het van belang dat de WU met de commissie geen onevenredig nadelige effecten (en in het geval van de bachelor misschien wel een klein positief effect) op de instroom in de verwante opleidingen voorziet.

3. Conclusie

De commissie heeft reeds overwogen dat bij beide aanvragen de aanvullende informatie die in bezwaar is geleverd voldoende overtuigend is om te concluderen dat beide opleidingen tegemoet komen aan een arbeidsmarktbehoefte als bedoeld in criterium a.

Het feit dat het ministerie van OCW het Sectorplan Bèatechniek-II heeft erkend als sectorplan in de zin van de Regeling macrodoelmatigheid 2018 en beide opleidingen aansluiten op het sectorplan, maakt dat de commissie aanneemt dat de aanvragen voldoen aan criterium b, tenzij naar het oordeel van de minister reeds ruimschoots voldoende opleidingen aanwezig zijn die in de behoefte kunnen voorzien.

De commissie heeft geconstateerd dat er wat betreft de wo bachelor Sustainable Bioscience slechts een aantal zijdelings verwante opleidingen is en dat er wat betreft de master Crop Biotechnology and Engineering enkele sterk verwante en meerdere zijdelings verwante opleidingen zijn, maar dat het bestaande aanbod onvoldoende overlapt om te kunnen concluderen dat de bestaande verwante opleidingen ruimschoots voldoende zijn om in de behoefte te voorzien. De commissie adviseert u om

positief te besluiten op beide verzoeken en daarbij de toestemming te beperken tot de aangevraagde varianten.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in purple ink, consisting of several loops and a wavy line at the end.

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO